

<http://dx.doi.org/10.16926/p.2025.34.02>

Monika WOJTKOWIAK

<https://orcid.org/0000-0001-7611-8302>

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

monika.wojtkowiak@ujk.edu.pl

Wioletta PRASZEK

<https://orcid.org/0000-0002-7864-8064>

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

wioletta.praszek@ujk.edu

Karolina KLIMCZYK-MIŚTAŁ

<https://orcid.org/0000-0002-1393-0819>

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

karolina.klimczyk-mistal@ujk.edu.pl

Wymiary wsparcia młodzieży w kontekście problemów pojawiających się w aktualnej rzeczywistości

Streszczenie

Aktualna rzeczywistość generuje wiele wyzwań, które niejednokrotnie wpływają na funkcjonowanie młodych ludzi. Okres adolescencji pełen jest trudności determinowanych procesem dojrzewania, kształtowania się osobowości, dokonywania wyborów w zakresie dalszej drogi edukacji oraz nawiązywania relacji międzyludzkich. Szczególnie istotne staje się zatem kształtowanie możliwości wsparcia, które będą odpowiadały potrzebom współczesnych młodych. Celem artykułu jest podjęcie rozważań dotyczących pomocy kierowanej w stronę młodzieży w perspektywie aktualnych problemów. Charakteryście poddano współczesną młodzież, a także wyzwania stanowiące część ich codziennego funkcjonowania. Stanowiło to podstawę do analizy rodzajów wsparcia oferowanego młodzieży oraz wypracowania wniosków, które mogłyby zostać zaimplementowane w przyszłości.

Słowa kluczowe: młodzież, wyzwania okresu adolescencji, wsparcie młodych ludzi.

Wprowadzenie

Młodzież stanowi kategorię pojęciową, która od dawna obecna jest w dyskursie nauk pedagogicznych, i jako przedmiot, a zarazem podmiot, podlega lic-

nym badaniom naukowym, a także interwencjom pedagogiczno-wychowawczym (Wawrzonek, 2021, s. 86). W ujęciu kategorii społecznej młodzież charakteryzuje kilka cech. Znajdują się oni w stanie określającym przejściową fazę życia, która występuje między dzieciństwem a dorosłością. Przystosowują się do pełnienia ról osób dorosłych, przez co następuje ich kreacja, której towarzyszy manipulacja i negacja ról narzuconych przez system normatywny społeczeństwa. Młodzi ludzie doświadczają zmiany przynależności grupowej oraz wspólnoty norm i wartości, owocujących powstaniem poczucia przynależności oraz tożsamości społecznej. Czas adolescencji może być traktowany również jako okres wprowadzania w kulturę (Bobik, 2023, s. 273). Należy podkreślić, że młodzież stanowi jedną z grup społecznych doświadczających licznych zagrożeń, która jest narażona na negatywne konsekwencje zmian cywilizacyjnych z uwagi na swoją podatność na manipulacje oraz sugestywne kreowanie mody i trendów (Mastalski, 2023, s. 40). W okresie dorastania jednostka, kształtując swoją tożsamość, podejmuje zarazem wysiłki zmierzające do pełnego uczestnictwa w różnych płaszczyznach życia przypisanych dorosłości. Uczestniczy w procesie edukacji, nawiązuje relacje społeczne, określa swoje predyspozycje w zakresie przyszłej drogi zawodowej.

Każdy młody człowiek może doświadczać w swoim życiu momentów, w których niezbędne staje się poczucie oparcia, pomocy oraz bliskości ze strony innych. Wsparcie społeczne staje się szczególnie istotne w sytuacjach stresu życiowego. Osoba może wtedy korzystać z różnych naturalnych źródeł oparcia, a więc zwracać się z trudnościami do rodziny lub przyjaciół. Dzięki obecności innych ludzi dochodzi do kształtowania się kompetencji życiowych, budowania poczucia tożsamości, stylów poznawczych, jak i kreowania właściwych reakcji na zjawiska niepożądane (Bochniarz, 2019, s. 63). W okresie dorastania obecność innych może zatem znacząco wpływać na rozwiązywanie problemów, które młody człowiek może napotykać na swojej drodze. Jednakże nie zawsze środowisko rodzinne, grupa rówieśnicza czy znajomi i przyjaciele stanowią dla adolescenta „bezpieczną przystań” w obliczu zagrożeń czy pojawiających się trudności. Konieczne staje się zatem poszukiwanie innych form pomocy, odpowiadających aktualnym wyzwaniom i potrzebom młodych ludzi.

Opracowanie podkreśla konieczność prowadzenia pogłębionej dyskusji nad formami wsparcia młodzieży, które odpowiadają na współczesne wyzwania ich życia zarówno w sferze realnej, jak i wirtualnej. Rozważania koncentrują się wokół problemu badawczego, który ująć można pytaniem: Jakie formy wsparcia są najbardziej efektywne i adekwatne wobec specyficznych wyzwań, z jakimi mierzy się współczesna młodzież w okresie adolescencji, uwzględniając zarówno aspekty funkcjonowania w świecie realnym, jak i wirtualnym?

W artykule posłużono się metodą analizy źródeł – aktualnej literatury przedmiotu. Dokonano także przeglądu badań w zakresie prezentowanej problematyki.

tyki. Pozwoliło to zgłębić niniejszy obszar, a tym samym podjąć refleksje przyczyniające się do wypracowania określonych wniosków i rekomendacji, mogących zostać zaimplementowanymi w przyszłości.

Artykuł jest głosem w dyskusji na podjęty temat, a jego założeniem jest to, aby poprzez analizę literatury przedmiotu oraz interpretację wybranych raportów i opracowań, które pozwalają na ukazanie zarówno wyzwań, jak i potencjałów współczesnej młodzieży, zabrać głos w refleksyjnej i krytycznej dyskusji, być może inicjującej ocenę dostępnych form wsparcia oraz wypracowanie konstruktywnych wniosków odnoszących się do ich adekwatności i skuteczności.

Problemy młodych ludzi we współczesnym świecie

Antonina Kłoskowska traktuje młodzież jako kategorię obejmującą kilka kohort, grup wiekowych lub młode jednostki w sensie biologicznym i chronologicznym, które niekoniecznie muszą być identyczne pod względem swoistych cech społecznych. Uważa również, że młodzież kojarzy się z dość abstrakcyjnym pojęciem młodości, traktowanym jako konstrukt społeczny obejmujący określone cechy podlegające waloryzacji (2022).

August Comte, uznawany za „ojca współczesnej socjologii” oraz prekursora badań nad młodzieżą, twierdzi, że młodzież „stanowi główny czynnik zmian społecznych, jest obiektem socjalizującego oddziaływania”, podmiotem nie tylko biernym, ale i aktywnie przyglądającym się zmieniającej się rzeczywistości społecznej oraz biorącym udział w kreowaniu tej rzeczywistości (Pawliczuk, 2006, s. 12).

Od tego czasu kategorią młodzieży interesowano się marginalnie, aż do lat 60. XX wieku, kiedy w Europie Zachodniej oraz w Stanach Zjednoczonych rozpoczęły się masowe bunt młodzieży, szczególnie ze środowisk studenckich, związanych m.in. z przedłużającą się wojną w Wietnamie czy silnie zaznaczającymi się podziałami społecznymi.

Dzisiejsza młodzież zmaga się przede wszystkim z problemami, których nie doświadczali ich rodzice w ogóle lub nie były szerzej nagłaśniane, omawiane, i wielu współczesnych dorosłych nie zdawało sobie sprawy z ich istnienia. Obecnie nastolatek musi mierzyć się z wieloma trudnymi sytuacjami, które dotyczą różnych sfer jego życia – emocjonalnej, społecznej, poznawczej, behawioralnej, egzystencjalnej i technologicznej. Przyjmując chociażby kontekst teorii psychospołecznego rozwoju Erika Eriksona, współczesne wyzwania młodzieży podkreślają złożoność procesu kształtowania tożsamości, w którym adolescent musi odnaleźć siebie w licznych, często sprzecznych, sferach życia, podejmując kluczową walkę między integralnością własnej jaźni a zagrożeniem jej rozproszenia.

Powszechna akcesywność Internetu oraz social mediów zmieniła optykę problemów, z którymi borykają się współcześni nastolatki. Ogromna część

ich życia toczy się w sieci, która nie jest ani precyzyjnie zdefiniowana, ani postrzegana jako wirtualna alternatywa rzeczywistości, często natomiast jako jej odłam, paralelny świat, bardziej rzeczywisty niż ten wokół nich. Według raportu *Młodzież 2016*, badania sfinansowanego przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii (CBOS, 2016), młodzież zмага się m.in. z problemem depresji, którą obecnie Międzynarodowa Organizacja Zdrowia uznaje za chorobę cywilizacyjną. Wskaźnik zachorowań na depresję z każdym kolejnym rokiem rośnie (Ambroziak, Kołakowski i Siwek, 2018, s. 34). Najłatwiej jest powiązać wszystkie problemy młodych ludzi z ich nadaktywnością w Internecie lub życiem w sytuacji postpandemicznej, jednak należy szerzej przyjrzeć się sytuacji zdrowotnej młodych ludzi (Liberska, 2007, s. 75). Oczywiście, nie ulega wątpliwości, że poświęcanie dużej ilości czasu na narrację siebie w Internecie i konsumowanie treści internetowych zabiera nastolatkom czas na sport, spotkania z rówieśnikami w rzeczywistości czy rozwój swoich zainteresowań.

Nękanie i zastraszanie to kolejny problem współczesnej młodzieży, któremu jest zmuszona stawić czoło i żyć z nią w świecie realnym. Cyberprzemoc związana jest z doświadczaniem strachu, zagubienia, stalkingu, otrzymywania gróźb oraz prześladowania za pomocą mediów społecznościowych, stron www, komunikatorów dostępnych online (Pyżalski, 2019, s. 7). Internet umożliwia szybsze, kuriozalnie bezpieczniejsze i nieustanne oraz trwalsze prześladowanie nie lubianych osób. W mediach społecznościowych taki proceder staje się łatwy. Można, niestety, w zaciszu swojego domu, o każdej porze dnia i nocy napisać obraźliwy komentarz pod czyimś adresem lub zhejtować nieakceptowaną osobę (Grzesiak, 2017, s. 15).

Podejmowanie aktywności seksualnej to kolejne wyzwanie, z jakim muszą sobie poradzić młodzi ludzie wchodzący w dorosłość. Z badań młodzieży z 2016 roku wynika (CBOS, 2016), że nastolatki akceptują seks pozamałżeński, szczególnie kiedy towarzyszy mu uczucie. Doświadczenia inicjacji seksualnej deklaruje 54% badanych uczniów, w jego poparciu przeważają chłopcy. Najczęściej deklarowany wiek pierwszych kontaktów seksualnych to 17 lat – tak stwierdza 32% badanych. Jako formę antykoncepcji nastolatki najczęściej wymieniają prezerwatywy (ok. 76,6% ankietowanych), następnie tabletki antykoncepcyjne (22,3%) (CBOS, 2016). Nastolatki zmagają się ze swoją seksualnością, jej poznaniem, oswojeniem się, presją rówieśniczą oraz seksualizacją treści w Internecie, w telewizji oraz w życiu codziennym (Liberska, 2006, s. 70).

Kolejnym istotnym problemem młodych ludzi jest zbyt łatwy dostęp i możliwość korzystania z narkotyków i substancji psychoaktywnych. Narkotykiem najczęściej zażywany przez młodzież jest marihuana, ale nastolatki coraz częściej sięgają po e-papierosy, których dostępność jest niczym nieskrępowana. Niebezpiecznymi substancjami odurzającymi są dopalacze. To nieznana mieszanka różnych, często bardzo trujących, substancji. Odurzanie się dopalaczami rośnie, po-

nieważ są łatwo dostępne dla młodzieży. Młode osoby próbują palić z ciekawości, z chęci zaimponowania grupie, nie zdając sobie sprawy, jak łatwo mogą się uzależnić. Według Raportu Instytutu Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego z 2017 roku akcesyjność e-papierosów będzie coraz powszechniejsza. Również spożycie alkoholu to kolejny aspekt dojrzewania młodzieńczego, z którym młodzi ludzie muszą sobie radzić, wchodząc w dorosłość. W Polsce napoje alkoholowe są do kupienia przez osoby po ukończeniu 18. roku życia, jednak wystarczy poprosić starszego kolegę, aby mógł je spożyć niepełnoletni nastolatek (Anand i Wiergowski, 2023, s. 37). Spożycie alkoholu ciągle wzrasta, a jego uzależniający, destrukcyjny wpływ można zaobserwować na podstawie kłopotów z nauką, rozluźnienia więzów społecznych, braku przestrzegania granic oraz konwenansów. Alkohol w negatywny sposób wpływa na funkcjonowanie układu nerwowego.

Zaburzenia odżywiania to następny problem, z którym borykają się młodzi ludzie. Otyłość, anoreksja i bulimia (Jablow, 2001, s. 9) to choroby, które często dotyczą współczesnych nastolatków w pogoni za niedoścignionym, idealnym wyglądem zewnętrznym. Często młodzi sięgają po jedzenie jako formę nagrody, odstresowania się, lub przeciwnie – pochłaniają wielkie ilości jedzenia jako karę dla siebie i swojego ciała, ponieważ ich charakterystyczny metabolizm czy uwarunkowania genetyczne nie pozwalają na naturalne utrzymanie wagi, lecz prowadzą do jej wahan, czasami bardzo widocznego dla otoczenia. Poprzez nadmierne, kompulsywne i niepohamowane spożycie jedzenia próbują ukarać siebie za wszelkie niepowodzenia szkolne, rodzinne czy prywatne, jakich doświadczyli w ostatnim czasie. Ponadto presja związana ze szczupłym wyglądem jest coraz większa. W konsekwencji – głodówki, ograniczanie kalorii i nadmierna aktywność fizyczna mogą prowadzić do rozwinięcia anoreksji, zaburzeń prawidłowego obrazu swojego wyglądu zewnętrznego i atrakcyjności, a zniekształcając wizerunek postrzegany przez inne osoby. Młodzi ludzie, będąc pod wpływem przesadnie szczupłych wizerunków influencerów czy bloggerek, nie są w stanie doścignąć ich wyimaginowanego, poprawionego w Photoshopie, wyglądu. Niestety, dużo nastolatków nie da sobie wytłumaczyć tego trendu i kosztem własnego zdrowia woli dążyć do realizacji niedoścignionego wzoru, niemożliwego do osiągnięcia.

Problemy szkolne, trudności z przyswojeniem materiału, nieradzenie sobie w sytuacjach stresowych, agresja w stosunku do siebie i innych, brak poczucia sukcesu i przynależności do grupy – to kolejne problemy, z którymi borykają się młodzi ludzie w okresie adolescencji. Powodują one, że szkoła może być bardzo trudnym doświadczeniem dla nastolatka, stać się środowiskiem negatywnym, w którym młodą osobę spotykają same pejoratywne doświadczenia, a skoro nastolatek spędza większość dnia w szkole, gdzie nie czuje się komfortowo i bezpiecznie, jest narażony na trudne sytuacje, a mianowicie na hejt, mobbing szkolny, trudności w znalezieniu wspierającego kręgu rówieśniczego czy akcep-

tacji ze strony rówieśników – to zaczyna takiego miejsca unikać (Brzezińska i Piotrowski, 2009, s. 90). Presja rówieśnicza staje się zbyt silna, wymagająca i popychająca do czynów i sytuacji, które w przyjaznym, wspierającym środowisku rówieśniczym nie mogłyby mieć miejsca. W konsekwencji młodzi ludzie sięgają po pierwsze papierosy, alkohol, narkotyki. Zaczynają pojawiać się zachowania ryzykowne i agresywne, akceptacja grupy jest bowiem dla nastolatka zbyt obciążająca presyjnie, aby z niej zrezygnować. Młody człowiek chce przynależać do grupy, pragnie jej akceptacji, więc robi wszystko, aby doświadczyć uznania i tolerancji. Podziw osób z grupy rówieśniczej to najwyższe uznanie, dla którego młody człowiek jest w stanie wiele poświęcić. Dążenie do odpowiedniego wyglądu, autokreacja w social mediach, w połączeniu z brakiem świadomości konsekwencji swojego postępowania, czyli na przykład palenia papierosów, zażywania narkotyków i alkoholu, oglądania pornografii czy stosowania wobec innych przemocy – mogą mieć destrukcyjny wpływ na późniejsze życie młodego człowieka.

Media społecznościowe oraz związana z nimi przemoc internetowa to kolejne aspekty dojrzewania i wchodzenia w dorosłość, z którymi zmuszeni są radzić sobie młodzi ludzie. Internet postrzegany jest jako dobrodziejstwo i jednocześnie przekleństwo dla nastolatków. Jeśli młody człowiek afirmuje wszystkie treści, które ogląda w Internecie, powoli zaciera się granica pomiędzy rzeczywistością a fikcją – nierzeczywistością (Giddens, 2001, s. 11), co prowadzi od odrealnienia prawdziwego życia. Facebook, Instagram, Twitter pomagają poznawać nowych ludzi, dzielić się pasjami i zainteresowaniami, uczyć nowych rzeczy, ale z drugiej strony kreują idealny, nieistniejący, cukrowy i lukrowany świat, do którego wielu młodych ludzi chce dążyć. Dodatkowo brak ostrożności i odpowiedniego przewidywania konsekwencji swoich czynów i zachowań mogą skończyć się rozpowszechnieniem zdjęć o niewłaściwej treści, doświadczeniem cyberprzemocy lub przemocy na ekranie. Ekspozycja na przemocowe, krwawe gry komputerowe, filmy i programy narażają nastolatka na akomodację do przemocy, przyzwyczajanie się do niej oraz uznanie za zjawisko naturalne, będące częścią świata.

Młodzież spotyka się z wieloma problemami w toku dojrzewania, z którymi musi sobie poradzić. Powyższe problemy wpływają na podejmowane przez nich style życia oraz implikują zdrowotne elementy ich egzystencji. Z wieloma problemami młodzież próbuje poradzić sobie sama, jednak dorośli i różnego rodzaju instytucje pomocowe stanowią istotne ogniwo wsparcia społecznego w procesie wchodzenia młodego człowieka w dorosłość.

Wokół wyzwań towarzyszących młodym ludziom

Łukasz Wojtasik z fundacji „Dajemy Dzieciom Siłę” podczas wystąpienia otwierającego 18. Międzynarodową Konferencję „Bezpieczeństwo dzieci i mło-

dzieży w Internecie” użył sformułowania: „teraz dzieci rodzą się w świecie ekranowym” (Wojtasik, 2024). Jest to określenie, które wydaje się doskonałym wstępem do myśli podjętej w tej części rozważań.

Współcześni nastolatkwie to pokolenie urodzone w czasach ogólnej dostępności Internetu i jego wszechobecności. Cechą najdobitniej odróżniającą dzisiejszych adolescentów od poprzednich generacji jest biegłość i łatwość e-funkcjonowania oraz fakt, że działania dotąd reprezentowane wyłącznie w świecie realnym oni podejmowali w obu rzeczywistościach (wirtualnej i realnej) od najmłodszych lat. I choć wychowawcy i pedagodzy pochylają się nad trudnościami z tego wynikającymi, nie zmienia to sytuacji współistnienia nastolatków w świecie wirtualnym i realnym, a proces ten ma charakter raczej kaskadowy, narastający, bez widocznej tendencji do równoważenia aktywności online i offline. W literaturze przedmiotu wiele uwagi poświęcono zagrożeniom i niebezpieczeństwom implikowanym przez specyfikę świata wirtualnego. Wynika to w dużej mierze z problemów, które pojawiły się lub nasiliły w efekcie ekspansji aktywności młodych ludzi w sieci. Mowa tu już nie tylko o ryzyku e-uzależnienia, lęku przed pominięciem czy przeoczeniem – tzw. FOMO – czy hejcie, ale także o patologizacji kontaktów społecznych, zmianach w komunikacji, kwestiach udziału w przestępczości. W niniejszym opracowaniu zdecydowano się jednak odejść od kontekstu negatywnego wpływu Internetu na młodych i wskazać kilka pozytywnych elementów relacji młody użytkownik–świat wirtualny (e-świat). Młode pokolenie wyróżnia się szczególnie e-aktywnością. Są oni bowiem nie tylko użytkownikami sieci, ale także jej aktywnymi twórcami, z łatwością odnajdują się w świecie zakłóconych ról „odbiorcy” i „nadawcy” treści, bez trudu nawigują między tymi dwoma polami.

Mówiąc o pozytywnym zaangażowaniu w sieci, w kontekście aktywności młodych trzeba zauważyć, że jest to kwestia – jak określa ją Jacek Pyżalski (2019) – trudna do zobiektywizowania. Wynika to w dużej mierze z charakteru środowiska Internetu oraz z faktu, że jest on niejako przestrzenią ontologicznie różną od fizycznej. Kolokwialnie można powiedzieć, że Internet jest środowiskiem, które rządzi się swoimi prawami oraz że prawa te są tak labilne i nieuchwytne, jak w żadnym innym środowisku. Warto jednak za przytoczonym Autorem dostrzec pozytywne formy i charakter aktywności podejmowanej w e-przestrzeni. W raporcie NASK z badań *Pozytywny Internet i jego młodzi twórcy – dobre i złe wiadomości z badań jakościowych*, pod redakcją Jacka Pyżalskiego (2019), Autorzy wskazali na kilka kwestii kluczowych dla podjętej problematyki. W niniejszym opracowaniu postanowiono podkreślić kilka z nich:

1. „sfery życia młodych ludzi online i offline przenikają się wzajemnie”. Co interesujące, nie ma tu prostej zależności, która byłaby tożsama dla wszystkich młodych użytkowników;
2. istotnym elementem podejmowania działalności online jest interaktywność środowiska – czyli kontakt twórcy z odbiorcami;

3. internetowi młodzi twórcy widzą w Internecie środowisko korzystne dla rozwoju wielu kompetencji: konsekwencji i uporu w działaniu, niezależności i oryginalności, także kreatywności (istotnej w internetowym świecie) oraz cierpliwości, obowiązkowości i dyscypliny;
4. młodzi użytkownicy uważają, że Internet rozwija odporność na krytykę: „z jednej strony [...] uczą się nie przejmować nieżyczliwymi opiniami, a z drugiej mają możliwość wykorzystania merytorycznej krytyki do poprawiania swojej działalności twórczej”;
5. internetowi młodzi twórcy doceniają kontakty społeczne w sieci, odnoszą się z szacunkiem do swoich odbiorców (Pyżalski, 2019).

Jak już wspomniano, w literaturze przedmiotu autorzy często odnoszą się do środowiska Internetu jako miejsca niebezpiecznego pod wieloma względami, zwłaszcza dla ludzi młodych. Warto zatem zadać pytanie o to, jak młodzi korzystają z Internetu w kontekście działań podejmowanych z myślą o innych. W charakterze młodości leży przecież emocjonalne reagowanie, chęć bycia z innymi, pomocy innym, idealizm i otwartość na potrzeby. Jeżeli docenimy społeczny charakter Internetu, w tym zwłaszcza social mediów, które cieszą się wśród młodych szczególną popularnością, stajemy wobec zjawiska, w którym kumuluje się charakter młodości oraz niezwykłość środowiska, w którym niektóre zachowania mogą nabrać innej formy, która przynosi korzyści zarówno osobie, której pomoc jest udzielana, jak i samemu obdarowującemu. Mowa tu zwłaszcza o dobroczynności w Internecie.

Do kluczowych właściwości charakteryzujących omawiany fenomen należy zaliczyć te, które determinują jego szeroki zasięg oddziaływania. Wśród nich wyróżnia się powszechną dostępność, zróżnicowaną ofertę kierunków wsparcia oraz możliwość szczegółowego zapoznania się z celami, na które przekazywane są środki finansowe. Ponadto Internet jako platforma umożliwia organizację inicjatyw pomocowych o rozległym zasięgu, co przekłada się na szybkie gromadzenie znacznych kwot na różnorodne cele charytatywne.

Rozważania o tym należy rozpocząć od pojęcia crowdfundingu.

Crowdfunding jest to forma pozyskiwania funduszy na realizację danego projektu przy wykorzystaniu specjalnie stworzonych w tym celu witryn oraz społeczności online. Crowdfunding zakłada alokację środków pieniężnych przeznaczonych dobrowolnie na finalizację przedsięwzięcia w postaci wpłat o niskim kapitale i wysokiej częstotliwości od osób zainteresowanych danym projektem w zamian za ustalone świadczenia zwrotne (Durał, 2024).

Działania tego typu znajdują zastosowanie w Internecie z racji zasięgu – możliwości dotarcia do dużych grup odbiorców, jak również możliwości, jakie oferuje technologia poprzez różnorodne formy interaktywnych powiadomień i poszerzania informacji. Kolejne pojęcie istotne dla podjętej problematyki to fundraising (Prymon-Ryś, 2018), który polega na wyszukiwaniu fundacji dobroczynnych

i osób indywidualnych gotowych do udzielenia wsparcia. Internet stanowi ku temu dobre narzędzie dzięki szerokości oddziaływania i możliwości szybkiej i efektywnej komunikacji.

Obok crowdfundingu czy fundraisingu w Internecie młodzież podejmuje także inne formy dobroczynności: oferuje pomoc dla zwierząt, organizuje zbiórki społeczne, nagłaśnia potrzeby określonych osób i grup. Specyficznymi działaniami w Internecie są także nagłaśnianie, propagowanie i upowszechnianie wolontariatu. Młodzi ludzie w ramach działań wolontaryjnych udzielają korepetycji, pomagają w nauce, tworzą treści edukacyjne.

Dużą popularnością wśród młodych ludzi cieszy się zjawisko, które można nazwać mikrodobroczynnością, w której niewielkim nakładem środków młodzi ludzie wspierają przeróżne akcje. Nierzadko młodzi samodzielnie tworzą platformy umożliwiające takie działanie. W tym przypadku znakomicie spełniają się umiejętności biegłego korzystania z Internetu.

Młodzi ludzie są ponadto inicjatorami i aktywnymi uczestnikami akcji promujących wsparcie dla grup i osób w sytuacji różnego rodzaju katastrof i zagrożeń. Aktywnie włączają się w działania pomocowe, są inicjatorami zbiórek, organizatorami działań wspierających. Młodzieńczy zapał i entuzjazm znajdują cyfrową drogę realizacji.

Wśród pomocowych akcji, w które angażuje się młodzież, wymienić trzeba również te, które zorientowane są na edukację, upowszechnianie treści edukacyjnych. Młodzi chętnie i często angażują się w promowanie ekologii, tolerancji, równości. Można zaryzykować tezę, że w ten sposób dają ujście młodzieńczemu idealizmowi, wykorzystując znane sobie narzędzie i odwołując się do uniwersalnych haseł odpowiedzialności i sprawiedliwości społecznej. Nie jest to zjawisko nowe: młode pokolenie zawsze skłonne było ganić starsze za opieszałość i stagnację, dostrzegać potrzeby innych, otwierać się na innych. Teraz korzysta z nowego, poszerzonego świata oraz umiejętności wprawnej w nim nawigacji.

Wzory aktywności młodzieży podejmowanych dla dobra innych można mnożyć. Julia Zajac podaje kilka przykładów zróżnicowanych form wsparcia przez Internet, takich jak: wzajemna pomoc w grupach wsparcia, zbiórki pieniędzy, projekty wspierające dożywianie, akcje nagłaśniające problemy społeczne, obywatelskie projekty badawcze i naukowe (Zajac, 2013).

Reasumując, zauważyć trzeba, że świat wirtualny umożliwił młodym ludziom realizację idei na skalę dotąd niespotykaną. Empatia, poczucie niezależności myślenia, altruizm, wysoka ocena odpowiedzialności społecznej znajdują ujście w działaniach, które realizują młodzi, a które mają wspierać, pomagać, wzmacniać potrzebujących. Zasięg tych działań jest możliwy nie tylko dlatego, że młodzi dzierżą w ręku nowe narzędzie, jakim jest Internet, ale również dlatego, że reprezentują cechy od zawsze młodym przynależne: potrafią współpracować, wykazują się entuzjazmem i są stale otwarci na różnorodność.

Znaczenie wsparcia w okresie adolescencji

W młodości priorytetowa staje się potrzeba samodzielności, rozpoznawania perspektyw życiowych, ale również poszukiwania dla siebie różnych szans. Młodzież dąży do sytuacji, w których posiadać będzie swobodę wyboru oraz możliwość podejmowania samodzielnych decyzji. W młodości przeważa potrzeba akceptacji siebie jako wartości, nie tylko z uwagi na przynależność do rodziny, ale również dla podkreślenia własnej odrębności. Współczesny świat ulega dynamicznym przemianom, niosąc ze sobą wielość oraz różnorodność opcji dających szansę na zaspokojenie wymienionych potrzeb. Niestety, dostęp do nich może być często ograniczony, co warunkować mogą indywidualne predyspozycje oraz szeroko pojęte otoczenie społeczne, ekonomiczne, polityczne, w jakim funkcjonuje jednostka (Nóžka, 2011, s. 33–34). Co więcej, problemy, których może doświadczać młody człowiek, powodują, iż istotne staje się zapewnienie mu różnych form pomocy, dostosowanych do indywidualnych potrzeb oraz zasobów danej osoby. W literaturze wyróżnia się różne rodzaje wsparcia, które mimo różnic mogą się uzupełniać w zależności od podmiotu działań (tabela 1).

Tabela 1
Rodzaje i znaczenie wsparcia

Rodzaj wsparcia	Znaczenie wsparcia
Wsparcie emocjonalne	Jest ukierunkowane na przekazanie osobie doświadczającej kryzysowej sytuacji emocji, które ją uspokoją, podtrzymają na duchu. Istotne stają się werbalne i niewerbalne komunikaty, określające pozytywne intencje względem rozmówcy, jak i wzmacniające jego poczucie bezpieczeństwa oraz zaspokajające potrzebę nawiązywania i podtrzymywania pozytywnych kontaktów.
Wsparcie wartościujące	Koncentruje się na nadawaniu komunikatów zmierzających do wzmacniania poczucia własnej wartości, dzięki potwierdzaniu ważności relacji i wzajemnego szacunku.
Wsparcie instrumentalne	Wiąże się z wymianą sposobów postępowania, a także zdobywaniem informacji i środków materialnych.
Wsparcie rzeczowe	Polega na pomocy materialnej – rzeczowej oraz finansowej.
Wsparcie informacyjne	Jest związane z przekazywaniem informacji, które będą sprzyjać lepszemu zrozumieniu własnej sytuacji oraz poznaniu problemu.
Wsparcie duchowe	Staje się kluczowe w momencie, w którym osoba doświadczająca kryzysu nie widzi wyjścia ze swojej sytuacji, odczuwa apatię i rezygnację.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Baran i Ryteł (2022), s. 93–95.

Definicyjne ujęcie wsparcia społecznego pozwala określić je jako pomoc dostępną jednostce. Poszukiwanie, a także otrzymywanie wsparcia wiąże się

z przeżywaniem rozmaitych wyzwań. Obecność wsparcia społecznego może redukować wysokie koszty ponoszone przez młodzież w okresie adolescencji. Badania Shannon Casey-Cannon oraz jej współpracowników dowiodły, iż młodzież doświadczająca wysokiego poziomu wsparcia spostrzegała swoje stresory jako mniej trudne do przezwyciężenia, a jednocześnie dokonywała bardziej optymistycznej oceny możliwości poradzenia sobie z wyzwaniem, aniżeli osoby, które deklarowały brak wsparcia. Co więcej, wykazano również, że osoby młode, postrzegające wysoki poziom dostępnego wsparcia, częściej od osób, które nie odczuwały tego typu pomocy, stosowały strategie zmierzające do aktywnej pracy nad problemem (Sikora, 2012, s. 42).

Analizując problematykę tworzenia sieci wsparcia, można wyróżnić jego dwie gałęzie, tj. wsparcia naturalnego oraz instytucjonalnego. Naturalne wsparcie pochodzi od rodziny, przyjaciół, rówieśników, znajomych i innych osób, które mogą udzielić pomocy, na przykład wykorzystując różne formy wsparcia o charakterze emocjonalnym, wartościującym, duchowym czy rzeczowym. Wsparcie instytucjonalne natomiast może być realizowane przez różne instytucje pomocowe, skupiające profesjonalistów pracujących na rzecz innych (Baran i Rytel, 2022, s. 95).

placówki edukacyjne	poradnie psychologiczno- pedagogiczne	ośrodki pomocy społecznej oraz pomocy rodzinie	powiatowe centra pomocy rodzinie
placówki opiekuńczo- wychowawcze	ośrodki interwencji kryzysowej	placówki wsparcia dziennego	zespół kuratorów sądowych
komenda policji oraz dzielnicowi	ośrodki terapii uzależnień, profilaktyki oraz lekarze specjaliści	telefony zaufania	fundacje i stowarzyszenia
schroniska dla nieletnich	zakłady poprawcze	mediatorzy	sądy

Rys. 1

Przykłady instytucjonalnych form wsparcia kierowanego w stronę młodzieży

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Baran i Rytel (2022), s. 104–105.

Wspieraniem, a także promocją zdrowia psychicznego młodzieży, a jednocześnie profilaktyką zaburzeń w tym obszarze powinni zajmować się zarówno

rodzice, jak i kadra szkoły, a także lekarze podstawowej opieki zdrowotnej. Rodzice mogą jednak posiadać na tej płaszczyźnie pewne trudności, będące wynikiem braku odpowiedniej wiedzy, kompetencji, czasu. Lekarze pediatrzy natomiast zaabsorbowani nadmiarem obowiązków mogą przywiązywać niewystarczającą uwagę do aspektów zdrowia psychicznego. Promocja zdrowia psychicznego pojawia się w szkolnej podstawie programowej, jednak jej realizacja wciąż wywołuje wiele dyskusji (Tabak, 2014, s. 132–133). Zmiany w osobowości, nasilony rozwój biologiczny i psychologiczny, kryzys tożsamości powodują, że okres dorastania może charakteryzować się wzmożonym występowaniem zachowań ryzykownych. W tym czasie szczególnego znaczenia mogą nabierać oddziaływania profilaktyczne. Profilaktyka jest procesem, który wspiera człowieka w prawidłowym rozwoju i zdrowym życiu poprzez zapewnienie mu pomocy, istotnej w konfrontacji ze złożonymi oraz stresującymi warunkami życia, co w rezultacie prowadzi do osiągnięcia subiektywnie satysfakcjonującego i społecznie akceptowanego życia. Należy zarazem zauważyć, że skuteczność działań profilaktycznych może być obniżona z uwagi na niski stan współczesnej wiedzy, a także popełniane w praktyce błędy (np. niejasne sprecyzowanie celów profilaktyki w fazie konstruowania programu lub wdrażanie programu niepoprzedzone odpowiednią diagnozą grupy docelowej). Wszelkie zaniechania powodują, że profilaktyka staje się wyłącznie zbędnym opracowaniem, niepotrzebnie wykorzystującym zasoby finansowe i ludzkie (Róg, 2013, s. 93). W działaniach profilaktycznych kluczową rolę powinna odgrywać świadomość w zakresie potrzeb, problemów, zasobów młodych ludzi, co koreluje z prawidłową diagnozą w tym zakresie. Istotną rolę odgrywa zaangażowanie ze strony kadry pedagogicznej, ale również rodziców i opiekunów, których wspólne wysiłki i współpraca mogą przyczyniać się do wyznaczania zakresów wsparcia potrzebnego młodym ludziom we współczesnej rzeczywistości.

Instytucje edukacyjne, nauczyciele i opiekunowie w szeroko pojętej sferze praktyki społeczno-wychowawczej nie mogą nie zauważać całej złożoności ponowoczesnego świata. Na sieciowe paradoksy współczesności, szczególnie w odniesieniu do cyberedukacji, można spoglądać z punktu widzenia konstruktów, takich jak *silos* czy *chmura*, dotyczących technologii informacyjno-komunikacyjnych. Rewolucja edukacyjna postępuje już nie tylko za sprawą komputerów, ale także notebooków, tabletów i smartfonów. Dyskusja nad atrybutami cyberedukacji pozwala dostrzec zagadnienia związane z odmiennością procesu nauczania i uczenia się, co dynamicznie jawi się w XXI wieku i związane jest z indywidualizacją kształcenia, zmianą funkcji i ról nauczyciela, samokontrolą i samooceną na rzecz osiągania wartości i sukcesów, które nie zawsze będą jednoznaczne i wymierne. Internet, i-Pady, e-booki, telefony komórkowe mogą być wykorzystywane jako zasoby wspólnoty wiedzy w globalnym świecie (Wenta, 2015, s. 21). Nowe technologie i Internet mogą być zatem nie tylko utożsamiane z nowymi

zagrożeniami dla współczesnej młodzieży, ale też stanowić fundament do kreowania i wdrażania nowych, innowacyjnych form wsparcia, szczególnie potrzebnych w zmieniających się warunkach społecznych.

Podsumowanie

Młodzi ludzie potrzebują wsparcia wyrażonego w różnych formach we współczesnym, zdigitalizowanym, przemocowym i wymagającym świecie. Spotykają na swojej drodze adolescencji wiele problemów. To m.in. nowe warunki, tempo życia, nieznane wcześniej wyzwania, z którymi muszą uporać się w zindywidualizowany, charakterystyczny dla siebie sposób i znaleźć siłę, aby wejść w dorosłość. Istotne wydaje się zatem podkreślenie konieczności dostosowania metod i form wsparcia do zmieniającej się dynamicznie rzeczywistości.

Współczesna młodzież powinna otrzymywać wsparcie pochodzące z różnych źródeł, odpowiadające skali problemów, z jakimi adolescentom przychodzi się mierzyć. Istotny staje się aspekt szeroko rozumianej pomocy, ze szczególnym uwzględnieniem płaszczyzny psychologicznej, edukacyjnej, cyfrowej. Konieczne jest zaangażowanie instytucji odpowiedzialnych za wsparcie rodziny, dzieci i młodzieży, a także włączenie w ten proces specjalistów z różnych dziedzin (pedagogów, psychologów, nauczycieli, lekarzy, pracowników socjalnych).

Wsparcie udzielane młodym ludziom przez dorosłych na wielu płaszczyznach jest niezwykle cenne, potrzebne i niczym niezastąpione, ponieważ poparte jest doświadczeniem, troską oraz chęcią pomocy przedstawicielom młodego pokolenia. Wielość problemów, z którymi spotykają się młodzi ludzie na swojej drodze ku dorosłości, implikuje konieczność udzielania im wsparcia, zarówno zinstytucjonalizowanego, jak i indywidualnego.

Szczególnie istotne staje się zatem udoskonalanie już istniejących rozwiązań w trosce o współczesnych młodych, a także podejmowanie nowych inicjatyw, które poprzedzone będą właściwą diagnozą problemów istniejących wśród opisywanej grupy. Nieodłącznym elementem kreowania działań pomocowych na rzecz młodzieży powinna być współpraca międzyinstytucjonalna, a także zaangażowanie rodziców, opiekunów i przedstawicieli kadr zawodowo wspierających młodych ludzi. Fundamentem realizowanych czynności powinna być szeroko pojęta znajomość potrzeb młodych ludzi, jak i problemów, które mogą im towarzyszyć w aktualnej, pełnej wyzwań rzeczywistości.

Współczesna młodzież w okresie adolescencji mierzy się z licznymi wyzwaniami, takimi jak potrzeba samodzielności, poszukiwanie własnej tożsamości, akceptacji oraz rozwijanie perspektyw życiowych. W obliczu dynamicznych przemian społecznych i technologicznych efektywne formy wsparcia powinny być wielowymiarowe, dopasowane do indywidualnych potrzeb oraz zasobów mło-

dego człowieka, a także uwzględniać specyfikę środowiska zarówno realnego, jak i cyfrowego.

W odpowiedzi na postawione w pierwszej części opracowania pytanie określające problem badawczy warto podkreślić kilka istotnych kwestii. Centralnym wyzwaniem w pomocy młodym ludziom jest wsparcie emocjonalne, które zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zrozumienia, oraz wsparcie wartościujące, wzmacniające poczucie własnej wartości i szacunku, które są szczególnie ważne w okresie dorastania. Odgrywają także kluczową rolę, pozwalając młodzieży lepiej radzić sobie z emocjonalnymi kryzysami i budować pozytywną samoakceptację, co ma kluczowe znaczenie zarówno w świecie realnym, jak i w relacjach internetowych. Równie ważne jest wsparcie informacyjne i instrumentalne dla rozwoju kompetencji. Wsparcie instrumentalne, obejmujące pomoc w zdobywaniu wiedzy i zasobów, umożliwia podejmowanie samodzielnych decyzji i poszerzanie perspektyw życiowych. Internet, z jego szerokim dostępem do informacji i narzędzi, stanowi tu istotne wsparcie, ale wymaga umiejętności krytycznego korzystania z dostępnych zasobów. Taka pomoc opiera się na dostępie do rzetelnych informacji, które pozwalają zrozumieć własną sytuację, wyzwania oraz możliwości ich rozwiązania. Jest ona wyzwaniem dla dorosłych, którzy mają owej pomocy udzielać, a od których wymaga się stałej aktualizacji wiedzy z zakresu współczesnych problemów młodych. Zwraca uwagę potrzeba wsparcia w chwilach trudnych, zwłaszcza w momentach poważnych kryzysów i apatii, działanie to pozwala młodzieży przetrwać trudne okresy i odnaleźć sens aktywności. W świecie realnym takie wsparcie często oferują instytucje i organizacje pomocowe, natomiast w przestrzeni wirtualnej mogą to być grupy wsparcia, inicjatywy crowdfundingowe czy platformy promujące wolontariat.

Ważną kwestią dla podjętych rozważań jest kompleksowość i komplementarność pomocy; efektywne wsparcie powstaje na styku naturalnych sieci społecznych (rodzina, rówieśnicy) oraz profesjonalnej pomocy instytucjonalnej (szkoły, placówki zdrowia, organizacje pozarządowe). Współpraca tych podmiotów powinna być skoordynowana i opierać się na integracji, która pozwala na kompleksowe reagowanie na problemy młodzieży.

Internet i technologie cyfrowe powinny służyć wspieraniu efektywności pomocy. Wirtualna przestrzeń stwarza nowe możliwości, takie jak cyberedukacja, platformy wymiany doświadczeń, kampanie informacyjne czy działania profilaktyczne w mediach społecznościowych. Nowe technologie umożliwiają indywidualizację nauki i rozwijanie samokontroli, co jest szczególnie ważne w okresie kształtowania się tożsamości i kompetencji. Jednak efektywność tych działań wymaga od osób dorosłych adaptacji do cyfrowych realiów oraz umiejętności sprawnego posługiwania się dostępnymi w owym świecie narzędziami.

Profilaktyka i promocja zdrowia psychicznego stanowią kluczową aktywność w obszarze działań pomocowych, których beneficjentami są młodzi ludzie. Dzia-

lania te powinny stanowić integralną część wsparcia. Wymaga to zaangażowania rodziców, nauczycieli oraz przedstawicieli służby zdrowia, a także właściwej konstrukcji programów opartych na diagnozie potrzeb.

Bibliografia

- Ambroziak, K., Kołakowski, A., Siwek, K. (2018). *Depresja nastolatków. Jak ją rozpoznać, zrozumieć i pokonać*. Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Anand, J.S., Wiergowski, M. (red.). (2023). *Alkohol i człowiek – toksyczny związek*. Warszawa: Wydawnictwo PZWL.
- Baran, J., Rytel, M. (2022). *Młodzi gniewni. Jak mądrze wspierać młodzież?*. Tarnów: Wydawnictwo Diecezji Tarnowskiej Biblos.
- Bobik, B. (2023). Formy aktywności preferowane przez młodzież w środowisku zagrożonym niedostosowaniem społecznym. W: M. Gajewski (red.), *Współczesne przestrzenie aktywności młodzieży* (s. 271–290). Kraków: Wydawnictwo Scriptum.
- Bochniarz, A. (2019). Wsparcie społeczne a samoocena młodzieży z rodzin niepełnych. *Wychowanie w Rodzinie*, 1, 59–76.
- Brzezińska, A.I., Piotrowski, K. (2009). Diagnoza statusów tożsamości w okresie adolescencji, wyłaniającej się dorosłości i wczesnej dorosłości za pomocą Skali Wymiarów Rozwoju Tożsamości (DIDS). *Studia Psychologiczne*, 47(3), 93–109.
- CBOS. (2016). *Młodzież 2016. Raport z badania sfinansowanego przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii*. https://www.cbos.pl/PL/wydarzenia/57_konferencja/Mlodziez_2016_prezentacja_Fundacji_CBOS.pdf [dostęp 30.11.2024].
- Durał, I. (2024). Crowdfunding. W: *Encyklopedia zarządzania*. <https://mfiles.pl/pl/index.php/Crowdfunding> [dostęp: 28.11.24].
- Giddens, A. (2001). *Nowoczesność i tożsamość. „Ja” i społeczeństwo w epoce późnej nowoczesności*. Przeł. A. Szulżycka. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Grzesiak, M. (2017). *Psychologia hejtu, czyli jak radzić sobie z krytyką w życiu osobistym i zawodowym*. Gliwice: Wydawnictwo Onepress.
- Jablów, M.M. (2001). *Anoreksja, bulimia, otyłość – przewodnik dla rodziców*. Gdańsk: Gdańskie Towarzystwo Psychologiczne.
- Kłoskowska, A. (2022). *Socjologia kultury*. Warszawa: Wydawnictwo PWN.
- Liberska, H. (2006). Tożsamość a orientacja przyszłościowa w adolescencji. *Psychologia Rozwojowa*, 11(4), 21–43.

- Liberska, H. (2007). Specyfika kształtowania się tożsamości współczesnej młodzieży. W: E. Rydz, D. Musiał (red.), *Z zagadnień psychologii rozwoju człowieka*. T. 1 (s. 140–163). Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL.
- Mastalski, J. (2023). Przestrzenie (nie)aktywności współczesnej młodzieży szkolnej. W: M. Gajewski (red.), *Współczesne przestrzenie aktywności młodzieży* (s. 21–44). Kraków: Wydawnictwo Scriptum.
- Nózka, M. (2011). Formy wsparcia młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym w kontekście poziomu jej samooceny i motywacji do pracy. *Acta Universitatis Lodzensis. Folia Sociologica*, 38, 33–49.
- Pawliczuk, W. (2006). The definitions of the term „youth”. A review of conceptions, *Postępy Nauk Medycznych*, 6, 311–315.
- Prymon-Ryś, E. (2018). Dystrybucja wartości w fundraisingu, *Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, 354, 27–37.
- Pyżalski, J. (red.). (2019). *Pozytywny internet i jego młodzi twórcy dobre i złe wiadomości z badań jakościowych*. Warszawa: NASK. https://cyberprofilaktyka.pl/badania/RAPORT_a4_29_5_19_inter.pdf [dostęp: 28.11.24].
- Róg, A. (2013). Lepiej zapobiegać, niż leczyć... czyli o roli pedagoga szkolnego w profilaktyce zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży. W: J. Szczurkowska, A. Mazur (red.), *Wokół roli i zadań pedagoga i psychologa w szkole* (s. 77–95). Kielce: Wydawnictwo ZNP.
- Sikora, R. (2012). Wsparcie społeczne i strategie radzenia sobie ze stresem a depresyjność młodzieży. *Psychologia Rozwojowa*, 17(2), 41–54.
- Tabak, I. (2014). Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży. Wsparcie dzieci i młodzieży w pokonywaniu problemów. *Studia BAS*, 2(38), 113–138.
- Wawrzonek, A. (2021). Potrzeba wsparcia poradniczego dla młodzieży z grup szczególnego ryzyka. *Horyzonty Wychowania*, 20(55), 85–94. <http://dx.doi.org/10.35765/hw.2069>.
- Wenta, K. (2015). Cyberedukacja w procesie zmian cywilizacyjno-kulturowych. W: D. Morańska (red.), *Edukacja w cyberprzestrzeni. Nowe wyzwania i problemy badawcze* (s. 15–26). Dąbrowa Górnicza: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej.
- Wojtasik, Ł., (2024). Wypowiedź podczas 18. Międzynarodowej Konferencji „Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w Internecie”. NASK, Fundacja Dzieci Niczyje, Warszawa, 24–27 września 2024.
- Wojtkowiak, M. (2021). *Poznać – zrozumieć – rozmawiać. (Nie)oczywisty e-świat jako źródło inspiracji i wyzwań w perspektywie pedagogicznej*. Kielce: Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego.
- Zając, J. (2013) Własne dobro czy prawdziwa pomoc? Przykłady nowych form zachowań pomocnych za pośrednictwem Internetu. W: A. Ogonowska,

G. Ptaszek (red.), *Współczesna psychologia mediów* (s. 215–2170). Kraków: Wydawnictwo Impuls.

Supporting young people in the context of problems emerging in the current reality

Abstract

The current reality generates many challenges that often affect the functioning of young people. The period of adolescence is full of difficulties determined by the process of maturation, personality development, making choices regarding further education and establishing interpersonal relationships. It is therefore particularly important to shape support options that will meet the needs of today's young people. The aim of the article is to consider the possibilities of helping young people in the perspective of current problems. Contemporary youth were characterized, as well as the challenges that constitute a part of their everyday functioning. This was the basis for analyzing the types of support offered to young people and developing conclusions that could be implemented in the future.

Keywords: youth, challenges of adolescence, support for young people.